

UNIVERZITET SINGIDUNUM, BEOGRAD

Departman za posleddiplomske studije

Beograd

Danijelova 32

VEĆU DEPARTMANA ZA POSLEDDIPLOMSKE STUDIJE

Odlukom Veća Departmana posleddiplomskih studijabroj 4 - 326/2017 od 30.11.2017. godine, određeni smo za članove Komisije za ocenu i odbranu doktorske disertacije kandidata, mastera **Aleksandra Košutića**, pod nazivom: „**Efekat ulaganja Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u privredu Republike Srbije**“, o čemu podnosimo sledeći

IZVEŠTAJ

1. Osnovni podaci o kandidatu i doktorskoj disertaciji

Kandidat Aleksandar Košutić je rođen 01.09.1984.godine.u Beogradu, Srbija, gde je završio oglednu osnovnu školu "Vladislav Ribnikar" i Trgovačko-ekonomsku školu oglednog odeljenja. Na Univerzitetu Singidunum, Fakultetu za finansijski menadžment i osiguranje upisan je 2003., a diplomirao 2007. godine. Master studije upisuje 2007. godine i završava ih 2008. godine odbranom master rada na temu „Evropske finansijske institucije“. Na doktorskim studijama dao je sve Programom predviđene ispite.

Kandidat ima objavljen naučni rad u kategoriji M23, čime je ispunjen formalni uslov za odbranu doktorske disertacije: Košutić A., Hadžić M., Investmentsofthe EBRD in theinfrastructuresectorofSerbia, InternationalReview, ISSN 2217-9739, FacultyofBusinessEconomicsandEntrepreneurship, ed. Radović Marković Mirjana, No 1-2/2019, p.39-64, www.international- review.com/en/home, M23

Kandidat ima objavljen naučni rad u kategoriji M33: „Gradual Recovery of small and medium - sized enterprises in Serbia“, koji je prezentovao na konferenciji FIKUSZ 2017, 24. novembra 2017. godine, 11th Symposium for Young Reseracher International Conference, u Budimpešti u organizaciji Obuda Univerziteta.kgk.uni-obuda.hu/fikusz2017

Doktorska disertacija je podvrgnuta proveru na stepen preklapanja, kojom je u drugoj proveru ustanovljen stepen preklapanja od 12%, što bi se moglo smatrati tolerantnim, imajući u vidu da je reč o navodima, opisu organizacije, strategije EBRD, kao i da tri izvora imaju 1% preklapanja, a ostali ispod 1%.

2. Predmet i cilj istraživanja

Predmetizučavanjaove doktorske disertacije je ulaganje Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u privredu Republike Srbije (RS), sa posebnim akcentom na ulaganje u finansijski

sektor, infrastrukturni sektor, sektor malih i srednjih preduzeća, kao i predstavljanje efekata ovih finansijskih investicija u pomenute sektore.

Poseban značaj i aktuelnost ovoj temi daju procesi restrukturiranja banaka i drugih finansijskih institucija na tržištu RS sa značajnim učešćem EBRD, kao i značajni razvojni projekti u sferi infrastrukture, saobraćaja i trgovine, unapređenja energetske efikasnosti i agrobiznisa. Tema je takođe aktuelna imajući u vidu značaj koji za razvoj RS imaju dokapitalizacije banaka, finansiranje razvoja putne mreže i projekti od važnosti za energetski sektor. Značaj i aktuelnost istraživanja organizacije i načina rada EBRD ogleda se takođe u analizi uloge finansijskih institucija Evropske unije (EU) u zemljama u tranziciji.

Naučni cilj rada jeste naučna deskripcija načina funkcionisanja, kao i istraživanje uloge koju EBRD ima u podsticanju rasta i razvoja privreda u tranziciji, posebno RS. Svrha rada je takođe da otvori neka pitanja i posluži kao osnova za dalja naučna istraživanja.

Društveni cilj rada jeste udovoljavanje praktičnim potrebama, tj. da se kroz ovu temu ukaže na značaj ulaganja EBRD u finansijski sektor, kroz dokapitalizaciju banaka i sufinansiranje raznih kreditnih linija, kao i značaj ulaganja sredstava međunarodnih finansijskih institucija u realni sektor, sektor malih i srednjih preduzeća, sektor energetike, infrastrukturu i drugih celina privrede. Takođe, važna svrha istraživanja je da ukaže na mogućnosti otklanjanja nedostataka kojima bi se moglo obezbediti dodatno ulaganje međunarodnih finansijskih institucija u domaću privredu.

3. Hipotetički okvir istraživanja

Hipotetički okvir predložene doktorske disertacije se sastoji od sledeće generalne, posebnih i pojedinačnih hipoteza:

Generalna hipoteza:

- Ulaganje EBRD u realni i finansijski sektor doprinosi ubrzanju rasta i razvoja privrede RS, omogućavajući finansijsku stabilnost poslovnih banaka i drugih finansijskih institucija, finansijsku stabilnost proizvodnih i trgovinskih preduzeća, bolju energetske efikasnost i poboljšanje životnog standarda građana.

Posebne hipoteze:

- EBRD ulaže sredstva u projekte i programe koji su u skladu sa interesima i planovima EU;
- EBRD je od značaja za srpsku privredu, jer finansiranjem investicionih projekata doprinosi poboljšanju kvaliteta života ljudi, podizanju nivoa ekonomskih standarda, ekološke svesti i energetske izvora;
- Ulaganje EBRD u mala i srednja preduzeća je od značaja za ubrzanje rasta i razvoja privrede RS;

- Ulaganja EBRD su neophodna u većem obimu i u različitim modalitetima radi ubrzanja rasta i razvoja, zbog činjenice da do sada nisu bila dovoljna za održivi rast i razvoj.

4. Metodologija istraživanja

Metodološki pristup u istraživanju je najpre korišćen dijalektički metod, što znači da se predmet analize proučava sa stanovišta dinamike njegovog razvoja. U istraživanju je takođe korišćena osnovna analitička i osnovna sintetička metoda, kao i opšte naučne metode. Od analitičkih osnovnih metoda primenjene su metod analize, metod apstrakcije, metod specijalizacije, i metod dedukcije. Osnovne sintetičke metode primenjene u istraživanju jesu: sinteza, konkretizacija, generalizacija i indukcija. Od opšte-naučnih metoda primenili smo deduktivnu metodu, komparativnu metodu, metodu prikupljanja i analizu sadržaja, korišćenje izvorne građe i naučne literature. U delu rada koji se neposredno bavi kvantifikacijom uticaja investicija EBRD na bruto domaći proizvod (BDP) RS korišćene su korelaciona analiza i regresiona analiza.

5. Kratak prikaz sadržaja doktorske disertacije

Doktorska disertacija ima ukupno 228 strana, sa deset poglavlja, uz 86 grafikona i 82 tabele.

Prvo poglavlje je Uvod na 7 strana, u kojem su definisani predmet istraživanja, njegov značaj i aktuelnost, naučni i društveni cilj istraživanja, metodologija, naučni doprinos i sadržaj rada.

Drugo poglavlje, EBRD, značaj, organizacija, obima 14 strana, opisuje ulogu i način funkcionisanja i organizaciju EBRD, kao i strategiju ulaganja u privredu RS.

Treće poglavlje, Ulaganje EBRD u finansijski sektor RS, obima 18 strana, prikazuje angažovanje EBRD u procesu restrukturiranja finansijskog sektora, posebno investicije u Čačansku i Komercijalnu banku, sa analizom postignutih efekata.

Četvrto poglavlje, Ulaganje EBRD u realni sektor, obima 12 strana, objašnjava strategiju investiranja u realni sektor u pojedinim periodima.

Peto poglavlje, Ulaganje EBRD u infrastrukturu, obima 30 strana, analizira angažovanje EBRDu restrukturiranju infrastrukture, a posebno Regionalne deponije i GSP Beograd.

Šesto poglavlje, Restruktuiranje privrede i saradnja sa EBRD, na 15 strana analizira odnos i učešće EBRD u procesu restrukturiranja privrede, privatizacije i javnog sektora.

Sedmo poglavlje, Ulaganje EBRD u sektor malih i srednjih preduzeća, obima 35 strana, analizira stanje i razvijenost MSP, pristup finansiranju, način asistencije, kreditiranje, otvorena pitanja daljeg angažovanja EBRD na unapređenju ovog sektora.

Osmo poglavlje, Ulaganje EBRD u energetske efikasnosti, na 13 strana, analizira pristup EBRD podizanju nivoa energetske efikasnosti, a posebno ulaganje u EPS.

Deveto poglavlje, EIB i komparacija sa EBRD, na 28 strana, prikazuje ulogu, strategiju, način funkcionisanja EIB, saradnju sa RS, a posebno pravi poređenje u načinu rada i saradnji sa privredom RS.

Deseto oglavlje, Kvantitativna analiza doprinosa EBR privredi RS, na 38 strana, analizira dinamiku investiranja, ukupan obim i strukturu investicija EBR u privredu RS, posebno je urađena SWOT analiza atraktivnosti ulaganja u privredu RS i analiza doprinosa investicija EBRD porastu BDP RS.

Na kraju su data zaključna razmatranja, spisak korišćenje literature, spisak korišćenih skraćenica, spisak tabela i grafikona.

6. Postignuti rezultati naučni doprinos istraživanja

Evropske zemlje u tranziciji su zahvaljujući podršci koju su imale od međunarodnih finansijskih institucija brzo napredovale i ostvarile značajan pomak u prilagođavanju tržišnom načinu poslovanja i unapređenju efikasnosti poslovanja. Ovo istraživanje koje u fokus stavlja obim, način saradnje EBRD i RS, strukturu i efekte ulaganja predstavlja doprinos istraživanju ove oblasti i daje korisne sugestije kako bi zemlje u tranziciji mogle bi da ostvare još veći napredak u ovoj oblasti.

U ovoj doktorskoj disertaciji su analizirane brojne studije slučaja, tj. projekti uz sagledavanje postignutih rezultata. Kroz analizu brojnih aktivnih projekata u različitim privrednim oblastima, finansijama, energetskom sektoru, infrastrukturi, zaštiti prirodne sredine, agrobiznisu, malim i srednjim preduzećima, ispitivanjem njihove uspešnosti ukazano je na koristi od podrške EBRD. Kvantitativnom analizom je pokazano da realizacija ovih projekata dovodi do poboljšanja performansi preduzeća i posredno ubrzanja privrednog rasta i razvoja i poboljšanja nivoa standarda građana.

Naučni doprinos ove disertacije je takođe u kvantifikaciji uticaja investicija EBRD na rast BDP RS. Na osnovu kvantitativna analize nedvosmisleno je potvrđena pozitivna korelacija između investicija EBRD i rasta BDP RS. Pri tom rast investicija EBRD za 10% obezbeđuje prirast BDP Srbije od 0.4%. Iako je potvrđeno da je ulaganje EBRD u domaću privredu značajno, treba imati u vidu da su efekti različitih vidova podrške prelasku na tržišni način privređivanja našoj zemlji od strane EBRD mnogo značajniji posredno, jer se kroz njihovo prisustvo obezbeđuje poverenje drugih međunarodnih finansijskih institucija sa svojim programima i sredstvima podrške i takođe pozitivan pristup stranih investitora, čije investicije su značajne za ubrzanje privrednog rasta i razvoja, zbog neophodnosti nadoknade nedovoljne domaće štednje.

7. Mišljenje i predlog komisije

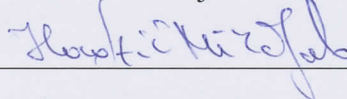
Složenost, značaj i aktuelnost predmeta doktorske disertacije, ostvareni naučni i društveni cilj, rezultati i naučni doprinos istraživanja kandidata, kao i kompleksnost metodološkog postupka

obrade teme, objavljeni radovi kandidata proistekli na osnovu istraživanja i korišćena literatura, nama referentima daje osnove da Veću Departmana posle diplomskih studija Univerziteta Singidunum predložimo da kandidatu, **master Aleksandru Košutiću, odobri odbranu doktorske disertacije pod nazivom „Efekat ulaganja Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u privredu Republike Srbije”.**

U Beogradu, 25.11.2020. godine

REFERENTI

Prof dr Miroljub Hadžić

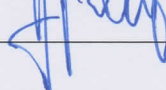

Prof dr Tijana Radojević

Prof dr Nikola Makojević
